

Lubelski Program Wczesnego Wykrywania,
Leczenia i Terapii Zaburzeń Komunikacyjnych
u Dzieci Rozpoczynających Naukę Szkolną

Realizatorzy:

UMCS
UNIWERSYTET MEDYCYN
W LUBLINIE

Industi

Lubelskie Badania Przesiewowe
równy start w edukację

Kierownik Programu:

prof. dr hab. med. Grażyna Niedzielska

Koordynatorzy merytoryczni:

dr hab. med. Krzysztof Kochanek, prof. IFPS i UMCS

dr hab. n. hum. Z. Marek Kurkowski, prof. UMCS

dr hab. n. hum. Tomasz Woźniak, prof. UMCS

Lubelski Program Wczesnego Wykrywania, Leczenia i Terapii Zaburzeń Komunikacyjnych u Dzieci Rozpoczynających Naukę Szkolną obejmuje wszystkie dzieci rozpoczynające naukę szkolną w latach 2019-2022 zamieszkujące województwo lubelskie.

Zasadniczym celem Programu jest wykrycie dzieci z zaburzeniami słuchu, który jest niezbędny dla prawidłowego rozwoju głosu i mowy, a tym samym umożliwia prawidłowe komunikowanie się, przyswajanie wiedzy, niezaburzony rozwój intelektualny i społeczny dziecka. W odróżnieniu od dotychczasowych programów, badania przesiewowe wykonywane w ramach tego Programu obejmą nie tylko słuch, ale również głos i mowę.

Realizatorami Programu są: Katedra i Klinika Otolaryngologii Dziecięcej Foniatrii i Audiologii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, zlokalizowana w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz firma INDUSTRI Sp. z o.o. z Lublina.

Badania są bezpłatne, odbywają się na terenie szkoły w trakcie zajęć lekcyjnych, zgodnie z wymogami reżimu epidemicznego. Przeprowadzają je specjaliści – logopedzi i audiofonolodzy. Wszystkie wykonywane badania są bezbolesne i nieinwazyjne.

Badanie przesiewowe jest badaniem profilaktycznym, którego celem jest wykrycia danego zaburzenia i następnie skierowanie dziecka do dalszej, bardziej szczegółowej specjalistycznej diagnostyki.

1. Badania przesiewowe słuchu u dzieci w wieku szkolnym

W badaniach przesiewowych słuchu u dzieci w wieku szkolnym wykorzystuje się przede wszystkim metody audiometryczne, które umożliwiają ocenę sprawności słuchu dziecka dla niskich, średnich i wysokich tonów. Badanie słuchu przeprowadza się za pomocą audiometru, generującego ciche dźwięki o różnych częstotliwościach. Podczas badania dziecko ma założone na uszy słuchawki i sygnalizuje słyszenie dźwięku poprzez podniesienie ręki lub naciśnięcie odpowiedniego przycisku.

Należy podkreślić, że badania przesiewowe prowadzone w Polsce i na świecie pokazały, że prawie 60% rodziców dzieci, u których wykryto zaburzenia słuchu, nie miało świadomości obecności tego problemu. W grupie dzieci z nieprawidłowym wynikiem badania przesiewowego, słabe i bardzo słabe wyniki w nauce ma dwukrotnie więcej dzieci niż w grupie dzieci z prawidłowym wynikiem.

W przypadku nieprawidłowego wyniku badania przesiewowego dziecko powinno być skierowane jak najszybciej na badania diagnostyczne, które mają potwierdzić lub wykluczyć podejrzenie niedosłuchu oraz doprowadzić do postawienia diagnozy. Konsultacja lekarzy laryngologa lub audiologa jest zalecana również w sytuacji, gdy dziecko:

- odczuwa szумы uszne (często słyszy piski lub gwizdy),
- ma częste infekcje w obrębie górnych dróg oddechowych, szczególnie zapalenia uszu,
- ma alergię, problemy z oddychaniem przez nos, stale otwarte usta.

2. Badanie przesiewowe mowy dzieci w wieku szkolnym

Podczas oceny mowy dziecka bierzemy pod uwagę:

- wymowę,
- słownictwo,
- poprawność gramatyczną zdań,
- umiejętność budowy wypowiedzi.

Celem badania jest zidentyfikowanie ewentualnych trudności w zakresie rozumienia mowy oraz ocena wymowy i sprawności budowania wypowiedzi. Polecenia dotyczą nazywania obrazków czy opowiadania historyjki obrazkowej (dodatkowo w czasie tego zadania ocenia się słownictwo, budowanie zdań, płynność mówienia).

3. Badanie przesiewowe głosu dzieci w wieku szkolnym

Prawidłowy głos powinien być czysty, dźwięczny i bogaty rezonansowo. Inne jego formy są patologiczne - głos dysfoniczny. Zaburzenia głosu mogą mieć podłoże organiczne lub czynnościowe. Badanie narządu głosu można przeprowadzić metodami subiektywnymi i obiektywnymi. Metodą subiektywną jest metoda odstuchowa, np. skala GRBAS, którą wykorzystujemy podczas badania.

4. Badanie przesiewowe centralnego przetwarzania słuchowego u dzieci w wieku szkolnym

Badania przesiewowe w zakresie umiejętności słuchowych dotyczą przede wszystkim wykonania testu oceniającego percepcję sekwencji dźwięków różniących się wysokością (test FPT) oraz testu rozdzielności słyszenia liczb (DDT).

Wszystkie wymienione badania nie niosą za sobą ryzyka uszkodzenia narządu słuchu, gdyż poziomy dźwięków stosowanych podczas badania są na poziomie potocznej mowy.

Nieprawidłowy wynik przesiewowych testów przetwarzania słuchowego, a jednocześnie prawidłowy wynik badania audiometrycznego słuchu, może wskazywać na ośrodkowe zaburzenia przetwarzania słuchowego (CAPD).

Zaburzenia przetwarzania słuchowego (CAPD) związane są z trudnościami z odbiorem informacji dźwiękowej przy prawidłowej budowie oraz funkcjonowaniu obwodowego narządu słuchu. Szacuje się, że około 30% dzieci z dysleksją oraz z trudnościami w nauce przejawia zaburzenia przetwarzania słuchowego.

5. Objawy zaburzeń przetwarzania słuchowego u dzieci

Do charakterystycznych objawów zaburzeń przetwarzania słuchowego należą:

- częste prośby o powtórzenie informacji,
- łatwość rozpraszania przez bodźce dźwiękowe,
- problemy z koncentracją i utrzymaniem uwagi,

- trudności z zapamiętywaniem informacji przekazanych słownie,
- trudności z rozumieniem mowy w hałasie,
- wolniejsza reakcja na informacje słowne,
- trudności z lokalizacją dźwięku;
- nadwrażliwość słuchowa (zdeenerwowane, zakrywanie uszu rękami przy narażeniu na głośne dźwięki)
- trudności z rozróżnieniem głośności dźwięku,
- trudności z rozumieniem dłuższych lub skomplikowanych poleceń,
- problemy artykulacyjne i językowe,
- problemy z różnicowaniem dźwięków mowy i pisanem ze słuchu,
- problemy z czytaniem,
- trudności w nauce języków obcych.

6. Przebieg Interaktywnego Treningu Umiejętności Słuchowych (ITUS)

Dzieci z wykrytymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego zostaną objęte w ramach Programu bezpłatną terapią w tym zakresie.

W przypadku nieprawidłowego wyniku badania przesiewowego oceniającego przetwarzanie słuchowe bodźców akustycznych informujemy, że dziecko zostanie zakwalifikowane do bezpłatnego INTERAKTYWNEGO TRENINGU UMIEJĘTNOŚCI SŁUCHOWYCH (ITUS) - metodą lubelską®. Terapia wspomaga usprawnianie umiejętności słuchowych, biorących udział w przetwarzaniu informacji dźwiękowej na poziomie centralnego układu nerwowego, czyli różnicowanie częstotliwości, natężenia i czasu trwania dźwięków, umiejętności rozumienia mowy w szumie, lateralizacji słuchowej oraz integracji słuchowo-wzrokowo-ruchowej.

Trening słuchowy dziecko będzie realizowało w domu, w dogodnym dla niego czasie, po zainstalowaniu aplikacji na własnym komputerze, tablecie lub telefonie komórkowym. Przewidywany łączny czas ćwiczeń wynosi 21 godzin. Zalecane jest, aby dziecko ćwiczyło przez około 30 minut, co najmniej co drugi dzień.

Po ukończeniu treningu słuchowego, dziecko otrzyma zaświadczenie uprawniające do badania kontrolnego w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie **bez potrzeby uzyskania skierowania od lekarza rodzinnego**. Badanie kontrolne wykonują specjaliści, obejmuje ono wizytę u lekarza - otolaryngologa dziecięcego oraz w razie potrzeby audiologa lub logopedy. Możliwe jest również odbycie konsultacji w formie teleporady.

Lubelskie Badania Przesiewowe
równy start w edukację

Centrum ECOTECH-COMPLEX
ul. Głębocka 39 pok. 1.1, 20-612 Lublin

kontakt@przesiewlubelskie.pl

tel. 533 936 956

www.przesiewlubelskie.pl